

Zulte (*Aster tripólium* L.)

De bloemen van de zulte, ook wel zeeaster genoemd, verspreiden een intensieve heerlijke geur. Het wordt de bijen hierdoor wel heel erg gemakkelijk gemaakt ze op te zoeken.

Enige inheemse aster

Het geslacht aster (*Aster* L.) telt ongeveer 400 soorten die over de gematigde en subtropische streken zijn verspreid. Rijk aan soorten zijn Noord-Amerika en Oost-Azië. In ons land is alleen de zulte van oorsprong inheems. Er komen hier verder nog wel enige soorten in het wild voor maar die zijn afkomstig uit de tuinen. Zulte is in ons land een algemene plant van de zilte gronden. We vinden haar daarom ook veel op plaatsen langs de kust gelegen.

Veel nectar en stuifmeel

Zulte kan éénjarig, tweejarig of overblijvend zijn. Het zaad kiemt in het voorjaar. De plant vormt in het eerste jaar een rozet van lancetvormige bladen die in een steel zijn versmald. Ze worden in sommige streken wel gebruikt als groente. Het volgend jaar vormen zich vertakte stengels met de bloemen. De bloei-periode is vanaf juli tot in september. Zulte is een zeer variabele plant. Er vormen zich planten van maar 5 cm hoog, maar er komen ook populaties voor met planten die een hoogte bereiken van wel 2 meter. De stengelbladen zijn ook lancetvormig maar ze zijn ongesteeld en omvatten aan het begin voor een deel de stengel.

De bloemen staan bij elkaar in een hoofdje. Er zijn twee soorten bloemen: buisbloemen en lintbloemen. De buisbloemen, waarvan er 20-25 stuks in een hoofdje staan, zijn voor de bijen het meest interessant omdat ze zowel nectar als stuifmeel leveren. De buisvormige bloemkroon, geel van kleur, omsluit over een grote lengte de stijl en verwijdt zich bovenaan klokvormig. Op deze plaats staan de meeldraden op de bloemkroon ingeplant. De nectar wordt onder in de bloem afgescheiden en verzamelt zich op de plaats waar de bloemkroon wijder wordt. Het klokvormige deel van de bloemkroon is maar een paar millimeter lang, waardoor de afgescheiden nectar door insecten met een korte tong gemakkelijk kan worden opgenomen. De bloemen produceren veel nectar. Geen wonder dat veel insecten op de zulte vliegen.

Behalve bijen kunnen we er ook hommels, vliegen, zweefvliegen, kevers, wespen en vlinders op aantreffen. Voor een aantal insectensoorten is de zulte zelfs de specifieke voedselplant. Ook de stuifmeelproductie van de buisbloemen mag er zijn. Het stuifmeel wordt tijdens de bloei door de driehoekige stempels uit het kokertje, dat door de aan elkaar gekleefde helmknoppen wordt gevormd, naar boven gedrukt. De stuifmeelklompjes zijn heldergeel. Voor de bijen is zulte een ideale stuifmeelleverancier in een periode dat er niet veel meer in bloei staat en de volken juist veel stuifmeel nodig hebben. De lintbloemen staan in een rij langs de rand van het bloemhoofdje. De kleur van de lange lintvormige bloemkroon varieert van wit tot blauwpaars. In de lintbloemen ontbreken de meeldraden, ze hebben wel een stamper en zijn dus vrouwelijk.

Honing

De honing van de zulte heeft een penetrante geur en een sterke smaak. Sommige imkers geven er de voorkeur aan om niet eerder dan drie maanden na het potten van de honing te gaan consumeren. De smaak moet dan beter zijn.

Vermeerdering

Behalve bij kruisbestuiving vormt er zich ook zaad bij zelfbestuiving. De vrucht is een nootje, dat door de aanwezigheid van de daarop staande haren (pappus) gemakkelijk door de wind wordt meegenomen. De nootjes blijven enige tijd op water drijven en kunnen ook op deze manier worden verspreid. Er kan ook vegetatieve vermeerdering plaatsvinden. Uit de wortels worden dan nieuwe planten gevormd.

Literatuur

- Wijnands, D.O. (1969): Een onderzoek naar de variabiliteit van *Aster tripolium* in Nederland I. Beschrijvend onderzoek. Verslag doctoraalstage Hugo de Vries-laboratorium, 49 p.p. + bijlagen.
- Sterk, A.A. en D.O. Wijnands (1970): On the variation in the flower heads of *Aster tripolium* L. in the Netherlands. Acta Bot. Neerl. 19(3): 436-444.

Zulte (*Aster tripolium* L.)

A deel van een in bloei staande plant; B lintbloem; C buisbloemen in opeenvolgende bloeistadia; D opengeslagen meeldraden; E stuifmeelkorrel: 1 polair, 2 equatoriaal; F vrucht met pappus; G nootje.